

Tweemaandelijks tijdschrift over alternatieve communicatie en Esperanto

HORIZON.TAAL

35ste jaargang 2004/1 (205)
januari - februari

HORIZONTAAL

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w., 33ste jaargang.

Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd.

Redactie en administratie:

Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen
tel.: 03 234 34 00
fax: 03 233 54 33
E-post: horizontaal@fel.esperanto.be,
Webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl.

Abonnementen: 20,00 EUR

Rekeningen:

t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen: KBC 402-5510531-55
of Fortis 001-2376527-06;
t.n.v. Libroservo Esperanto Nederland, Haarlem: postgiro rek.: 111 278

Redactie:

Lode Van de Velde, Dafydd ap Fergus,

Medewerkers:

Paul Peeraerts, Roland Rotsaert, Jean Pierre VandenDaele, Emiel Van Damme,, Dan Van Herpe e.a.

Verantwoordelijke uitgever:

Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Advertentietarieven: (alle prijzen zijn in euro)

	1-malig	3-malig*	6-malig*
formaat 1/1:	250	625	1000
formaat 1/2:	150	375	600
formaat 1/3:	110	275	440
formaat 1/4:	80	200	320
formaat 1/6:	55	140	220
formaat 1/12:	30	75	120

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie
van een door u drukklaar geleverd exemplaar.

Op deze tarieven geldt het bijkomend BTW-tarief van 21 %.

Kleurtoeslag bedraagt 125 euro per kleur en per inlassing.

REDACTIONEEL

We belanden alweer in het jaar 2004 en Esperanto leeft nog steeds, ook al menen sommigen nog steeds dat Esperanto uitgestorven is. Geef ze één van de vele Esperantotijdschriften, -boeken of CD's kado ter gelegenheid van Kerstmis of Nieuwjaar!

Bij deze willen we ook de allerbeste Wensen doen aan onze lezers en alle actieve Esperantosprekers.

Tevens wensen we het allerbeste toe aan de Vlaamse Esperantobond zelf, want 2004 zal het jaar van de Waarheid worden. Voor de VEB, net als voor de andere verenigingen die erkend willen worden als Beweging. Want hiervan hangen de subsidies af. En dus ook de toekomst.

Langs deze weg willen we alvast eenieder die heeft meegewerkt aan het subsidiedossier hartelijk bedanken voor zijn/haar inzet, wat de uiteindelijke beslissing ook wordt. Ik ga hier geen namen noemen (het zijn er trouwens teveel), maar de desbetreffende personen weten zeker wie er bedoeld wordt.

Het dossier zou inmiddels op het ministerie moeten liggen; blijft voorlopig dus slechts afwachten tot mei voor de eventuele erkenning. Duimen dus!

Nu even over dit nummer van Horizontaal: het centrale thema is duidelijk *Esperanto, cinema en televisie*. Want Esperanto blijft zeker niet achter wat technologie betreft. Het internationale karakter van zowel Internet als Esperanto zorgt voor een enorme impuls in de Esperanto-beweging, waar tegenwoordig bijna alles electronisch gebeurt.

... tot slot wens ik jullie nog veel leesplezier met deze voorlopig nog niet-electronische Horizontaal ☺ ...

Lode.

INHOUD

Cinema versus theater

Er is geen grote band tussen Esperanto en cinema, dat moeten we reeds in het begin toegeven. De literaire bijdrage tot de internationale taal is wel zeer aanzienlijk, zowel in originele als in vertaalde werken; ook de muzikale cultuur is over het algemeen interessant, maar voor het geval van de cinematografie staat de wijdse verspreiding van de Esperantosprekers het vervaardigen en de distributie van cinematografische werken in de weg, zeker wanneer de Esperantobeweging als protagonist zou moeten optreden.

Theater heeft meer geluk gekend omdat op dat vlak gebruik gemaakt kon worden van de talrijke Esperantobijeenkomsten (congressen, festivals e.d.) en de productiekosten uiteraard veel lager liggen. Het gaat hier zowel om originele als vertaalde toneelstukken, telkens gebracht voor een live publiek. (Een aantal van die toneelstukken werden opgenomen en uitgegeven door L.F.Koop.)

Speciale effecten

Toch heeft Esperanto een zekere relatie tot de cinema, en kan het voor de lezer interessant zijn te weten in welke films Esperanto gebruikt werd, of in min of meerdere mate een rol heeft gespeeld. In totaal kan men drie gevallen onderscheiden, die soms overlappen: ten eerste de films die in Esperanto werden gespeeld, ten tweede die films waarin een element gebruikt werd dat eigen is aan de taal of de Esperantogemeenschap en ten derde de films waar Esperanto als effect gebruikt werd om vreemde, exotische of internationale scènes voor te stellen.

Dan resteren er nog de talrijke documentaires die Esperanto gebruiken of over Esperanto handelen. Het betreft overwegend materiaal over evenementen eigen aan de Esperantobeweging of het gaat om films geproduceerd door overheden of instituten om vertoond te worden tijdens Esperantobijeenkomsten. Er is bijvoorbeeld een film bewaard gebleven over een talenhappening in 1911 te Brussel. Er bestaat ook een opname van de begrafenis van de ontwerper van het Esperanto, Dr. Zamenhof (1917). Men kan in deze categorie ook de registraties van toneelvoorstellingen of muziekoptredens opnemen. Deze hebben echter weinig te bieden op artistiek vlak, of voor een publiek dat niet betrokken is bij de Esperantobeweging. We zullen deze dan ook verder buiten beschouwing houden.

Merken we nog op dat met de sterke opkomst van de DVD, er meer gebruikt gemaakt wordt van de mogelijkheid om films te ondertitelen. Zo werd bijvoorbeeld de film **Chicken Run** op DVD gezet met Esperanto-ondertiteling en vertoond voor een beperkt publiek. Maar reeds lang vóór de opkomst van de DVD, werd bijvoorbeeld de Hongaarse Oscarwinnende film **Mephisto** (1981) door professionele acteurs in het Esperanto ingesproken.

Films in Esperanto

Jacques-Louis Mahé, maker van de eerste Esperanto-film 'Angoroj', in actie.

Er werden twee fictie-films volledig in het Esperanto gedraaid: **Angoroj** en **Incubus**.

Angoroj (doodsangsten) is een film gedraaid door een team Esperantosprekers onder de regie van Jacques-Louis Mahé. Het gaat om een conventionele film, met andere woorden om een film die in eender welke andere nationale taal gedraaid had kunnen zijn in een typische detective-stijl. De hoofdrol werd vertolkt door Marc Darnault. De rest van de cast werd door professionele acteurs van een toneelgroep verzorgd. Zij werden versterkt door een paar Esperanto-amateurs, onder wie we enkele bekende gezichten herkennen. Het aantal vertoningen bleef klein en was practisch nihil buiten de Esperantobeweging. Mahé schreef ook een achttal bekende boeken in het Esperanto, onder het pseudodiem *Lorjak*.

Het geval **Incubus** (Lat. nachtmerrie) is totaal verschillend. Deze film werd volledig in het Esperanto gespeeld om een speciaal, mysterieus effect te creëren, om het thema van de film te accentueren. Het gaat over een fabelachtig, demonisch rasen en over de overheersing van het Goed op het Kwaad. De film, geregisseerd door Leslie Stevens en met William Shatner (*Captain Kirk* uit *Star Trek*) in de hoofdrol, werd gespeeld door een ploeg waarvan eigenlijk niemand de taal beheerste. De uitspraak is ronduit slecht, waardoor de film niet populair geworden is in de Esperantoberweging. Toch is de film een cultfilm geworden voor de liefhebbers van het genre, deels te wijten aan de omstandigheden waarin de film verspreid werd: de originele spoelen werden in 1965 verbrand en de film was jarenlang tot verdwijning gedoemd. Toevallig dook onlangs een teruggevonden kopie op en werd hij op video en DVD uitgebracht, waardoor hij aan een tweede leven kon beginnen. (zie ook: www.incubusthefilm.com)

Er werden verschillende kortfilms in het Esperanto gemaakt. De bekendste is wellicht "**La eta knabino**" (Het kleine meisje, Zwitserland, 1997), van de regisseur Samir. (http://www.dschointventschr.ch/english/filmarchiv/etaknabino.htm)

Films met een Esperantoelement

Verschillende films gebruiken de taal toevallig, al is er meestal wel een verband met mensen die actief zijn in de beweging. Twee spaanse films zijn het vermelden waard.

De meest recente was **El coche de pedales** (de auto met pedalen), in november 2003 voorgesteld op het Filmfestival van Huelva. De film werd geregisseerd door Ramón Barea. Het verhaal speelt zich af in het Spanje van de jaren ´50. De hoofdrolspelers zijn Pablo Gómez, Alex Angulo en Rosana Pastor. Verschillende personages spreken Esperanto; de vertaling van de betreffende scènes werd gerealiseerd in samenwerking met de Spaanse Esperantofederatie.

De taal speelt ook een rol in de bekende film "**La ciutat cremada**" (De verbrande stad), geregisseerd door Antoni Ribas in 1976, over de opstand tegen de geestelijkheid in Barcelona (*La Semana Trágica*) van 1909. Tot één van de scènes die de anarchistische sfeer evoceren, behoort een bijeenkomst van een groep mensen die uit ideologie Esperanto leren.

Iets gelijkaardigs komt voor in de Joegoslaafse film **Vec Vidjeno** (servokroatische titel; de internationale titel luidt Déjà vue), van Goran Markovic (1987), waarin één van de spelers een Esperantoleraar is.

Esperanto als speciaal effect

Een aantal films gebruikt Esperanto om een speciaal, vreemd, exotische of universalistisch effect te creëen, zoals reeds in het begin vermeld en zoals we gezien hebben bij de film Incubus.

Beginnen we met het universalistisch effect, omdat we daar wellicht de bekendste film mee kunnen associëren: **The Great Dictator**, van Charles Chaplin. Hierin speelt Esperanto een kleine rol, maar een heel symbolische. De opschriften die in het ghetto hangen zijn in deze taal opgesteld. Chaplin had beslist geen yiddisch te gebruiken, wat een logischere optie geweest zou zijn, om aan zijn verhaal een ruimere betekenis te geven dan enkel dat van de nazi's en de Joden, net zoals hij de naam van het land wijzigde (Tomanië) en de symbolen die door de totalitaire partij gebruikt werden.

Een groter belang heeft Esperanto in de japanse animatiefilm **Ginga tetsudô no yoru** (De nacht van de galactische trein, 1985), die een redelijk succes kende in Japan en andere landen. De animatiefilm werd geregisseerd door Sugii Gisagurô, naar een verhaal van Miyazawa Kenzi. Opschriften, liedjes, e.d. zijn in het Esperanto om de film een internationaal karakter te geven. Het gaat hem niet om een film voor kinderen, hoewel men deze indruk kan opdoen aangezien de hoofdrolspelers katten zijn. (N.v.d.r.: het boek is in het Esperanto te verkrijgen bij de Vlaamse Esperanto-bond.)

Esperanto is wel vaker gebruikt om een vreemde taal in het algemeen voor te stellen, zonder dit te specifiëren, in verschillende cinematografische werken, in sommige gevallen om de vijanden niet te beledigen (zoals ook een tijdje door het Amerikaans leger gebruikt bij maneuvers). In één van die films speelden Clark Gable en Norma Shearer mee: **Idiot's delight**, waarin Esperanto gesproken wordt, ironisch genoeg, door personages die eigenlijk de rol spelen van Italiaanse fascisten.

Een scène uit Idiot's Delight.

Een gelijkaardig geval is de japanse film **Jan Arima no Kougeki** (de aanval op Jan Arima), geregisseerd door Daisuke Itô, waarin Esperanto gekozen werd om Portugees protest te voorkomen, aangezien de vijand eigenlijk Portugees moest spreken.

Ook in de film **Lady of the Tropics** (1939), met Hedy Lamarr en Robert Taylor, komt een korte scène voor waarin men Esperanto spreekt.

Een ander effect is het exotische. Een voorbeeld hiervan is de film **The Road to Singapore** (de eerste van de bekende, gelijknamige reeks), waarin Bing Crosby, Dorothy Lamour en Bob Hope op een eiland in de Stille Oceaan belanden, waar de inboorlingen in het Esperanto zingen.

Vervolgens is er de mogelijkheid van het futuristisch effect, om een taal voor te stellen voor gebruik in onderlinge betrekkingen in een hypothetische toekomst. Zo was in de bekende film **Gattaca** (1997), van Andrew Niccol, het Esperanto te horen in twee korte scènes uit de luidsprekers van een ruimtehaven.

Een gelijkaardig effect, door middel van aankondigingspanelen in het Esperanto, werd gebruikt in de film van Bulat Mansurov, **Blistaiushchii mir** (uit het russisch vertaalbaar als Schitterende wereld, 1984). De film is gebaseerd op een werk van de russische novelist Aleksandr Grin en heeft deelgenomen aan het Festival van de Fantastische Film van Oporto.

Tenslotte hebben we het gebruik van de taal om een mysterieus effect te scheppen, zoals in **Incubus**.

Een ander speciaal effect werd verkregen in een film uit 1934, van Delmiro de Caralt, getiteld **Memmortigo**. Het gaat hier duidelijk om een Esperantowoord, dat zelfmoord betekent. Het is een stomme film en de titel is de enige referentie aan het Esperanto. Delmiro (of Delmir) de Caralt staat bekend als pionier en maecenas van de Spaanse avant-garde cinema (zie ook het boek Historia del cine español, onder redactie en coördinatie van Román Gubern, Ediciones Cátedra, 1995). Hij was ook één van de voornaamste verzamelaars van cinema-objecten, en gaf zijn naam aan de bibliotheek van de Filmotheca de Catalunya.

Andere voorbeelden

Vermelden we nog een ander merkwaardig geval: de bekende film **Die Tausend Augen des Dr. Mabuse**, 1960, het laatste werk van Fritz Lang, is gebaseerd op een verhaal oorspronkelijk geschreven in het Esperanto: "Mr. *Tot aĉetas mil okulojn*". Jan Fethke, was een bekend scriptschrijver en regisseur van verschillende films in Duitsland (vóór de komst van de nazi's) en in Polen. In de Esperantowereld staat hij bekend als schrijver, onder de naam Jean Forge. Van zijn cinematografische werken werd er minstens één, **Morgen beginnt das Leben**, ook uitgebracht in een Esperantoversie: *Morgaŭ mi komencos la vivon*.

Een scène uit 'Die Tausend Augen des Dr. Mabuse'.

Tenslotte zouden we nog verschillende films en feuilletons kunnen opsommen. Hier vermelden we enkel de meest verspreide science-fiction-reeks **Red Dwarf**, waarin één van de ruimtetuigen 'S.S.S. Esperanto" heet, de aanduidingen in dit ruimtetuig tweetalig Engels en Esperanto zijn, en er soms zelfs Esperanto gesproken wordt.

Dit overzicht is zeker niet compleet, maar maakt wel duidelijk dat ook in de glitterwereld van het witte doek het Esperanto zijn bescheiden rol weet te spelen.

Toño del Barrio
(Uit het Spaans vertaald door Lode)

bezoek:
http://www.esperanto-es.net/historio/kino.php
http://www.suite101.com/article.cfm/esperanto/22292

ITV: een ambitieus project

Ziehier een nieuwe mijlpaal in de geschiedenis van onze taal – de tijd is gekomen voor ITV - de Internationale Televisie, weliswaar via Internet. Met de financiële hulp van esperantisten overal ter wereld, zal het professionele team van Ĝangalo (gxangalo.com) weldra overgaan tot het opstarten van de allereerste televisiezender in Esperanto.

De programmering zal beslist professioneel, afgewerkt en goed verfilmd zijn, zodat het een genoegen zal zijn series of geromantiseerde stukken door ITV aangepast tot bij u te brengen. Iedere dag zal het wereldnieuws u bereiken via het televisiejournaal van ITV, dat u samen met Ĝangalo de wereld zal tonen, gezien vanuit het Esperanto gezichtspunt. Er zullen vanaf het begin van de uitzendingen ook programma's voorzien worden voor beginners. Ook zullen we speciale programma's over de Esperanto clubs, verenigingen en bonden over de ganse wereld brengen, net als televisie-interviews met onze zangers, politici en schrijvers en dit als onderdeel van de dagelijkse gewone programmering

Nu reeds kan men een voorproefje van de hoge kwaliteit vinden via een promotie-filmpje van 6 minuten, waarin Flavio Rebelo, de hoofd-verantwoordelijke van het Project ITV, meer uitleg geeft over zijn internet-televisie, en drie van de programma's voorstelt die binnenkort te zien zullen zijn: het telejournaal, documentaire-programma's en films.

Om het filmpje te zien, surf je naar www.gxangalo.com/televido en lees de instructies. Men moet wel rekening houden met de snelheid van de internetverbinding. Wanneer je een telefoonlijn gebruikt is het aangeraden de 56K te kiezen (laagste kwaliteit). Wanneer je over een snelle interretverbinding beschikt (per telefoon, kabel of satteliet), kan je 100k of 200k kiezen. Hoe hoger het getal (dus hoe meer gegevenstransport per seconde), des te beter de kwaliteit van het beeld. De grootte van het beeld varieert volgens de gekozen optie (56k = klein, 100k = gemiddeld, 200k = groot). Wanneer het beeld niet goed lijkt te werken (met onderbrekingen en pauzes), kies je best een lagere kwaliteit, zoals 100k of zelfs 56k. Dan heb je nog enkel de toegangscode en een paswoord nodig: itv is de toegangscode en eni het paswoord. Alvast veel kijkplezier!

Lode

Een 'still' uit het promotiefilmpje, met Flavio Rebelo zelf.

Marjorie Boulton

Biografio

Marjorie Boulton werd in 1924 geboren, bezocht staatsscholen en studeerde aan de Universiteit van Oxford, waar ze doktoreerde in literatuurwetenschap. Nu is ze schrijfster van beroep, maar voordien werkte ze als lerares en was jarenlang directeur van een pedagogisch college. In het Engels werd van Marjorie Boulton een reeks inleidende boeken gepubliceerd voor de studie van de Letterkunde. In 1949 leerde ze Esperanto, en debuteerde op het gebied van de Esperanto-literatuur met de zogenaamde Belartaj Konkursoj de UEA (een jaarlijkse literaire wedstrijd van de Wereld-Esperantobond). Marjorie Boulton is lid van de Akademio de Esperanto.

Haar eerste dichtbundel, Kontralte, verscheen bij Stafeto in 1955. Spoedig volgden: Kvarpieda kamarado (1956), Cent ĝojkantoj (1957), en Eroj (1959). Virino ĉe la landlimo - een verzameling toneelstukken en sketches, verscheen eveneens in 1959.

In 1960 (en heruitgegeven in 1980) publiceerde Keegan Paul haar belangrijke Engelstalige biografie Zamenhof, Creator of Esperanto. Twee jaar later, in 1962, werd de Esperantoversie Zamenhof, Kreinto de Esperanto uitgegeven.

Van al haar novellen verschenen in boekvorm het goedgeluimde Dek du piedetoj (1964) en Okuloj (1967). In samenwerking met William Auld, volgde Rimleteroj in 1976. Het gaat om een correspondentie in rondeel-vorm, tussen de twee auteurs/vrienden.

In 1983 werd haar literatuurwetenschappelijk onderzoek over het werk van Julio Baghy gepubliceerd: Poeto Fajrakora. Het jaar daarna verscheen verscheen Faktoj kaj Fantazioj, een pedagogisch leesboek, waarvan de inhoud put uit volkslegendes en sprookjes uit de hele wereld.

Het werk van Marjorie Boulton is volwassen en sociaal geëngageerd. Het is doordrongen van een warme toon en oprechtheid. Ook haar impulsieve capaciteit om gepaste vormen te vinden en haar gevoel voor humor spreken uit haar werk. Uit haar binnenste laat ze haar passies en zorgen spreken, en legt zo haar ziel aan de lezers bloot. Anderzijds verdedigt ze door haar lyrisch-emotioneel werk haar idealistisch humanisme.

Vertaling: Lode

Volgend jaar treden tien nieuwe landen toe tot de Europese Unie. De Brit Neil Kinnock is er als Europees commissaris verantwoordelijk voor dat de tolken en vertalers van de Europese Commissie met de nieuwe talen kunnen werken. Hoe zal het gaan in een Europa van twintig officiële talen? Lopen de kosten niet uit de hand? En hoe zorgen we dat minderheden ook kunnen deelnemen aan het debat in Europa?

Kinnock:

"Ze hadden het Latijn nooit moeten laten gaan!"

Het interview dat Marc Van Oostendorp (http://www.vanoostendorp.nl) met Neil Kinnock afnam, verscheen in het september- nummer van Onze Taal, het tijdschrift van het gelijknamige Genootschap voor taalliefhebbers (zie ook http://www.onzetaal.nl).

Libera Folio - de onafhankelijke internetkrant - vertaalde het naar het Esperanto. Volgend jaar zullen 10 nieuwe landen toetreden tot de Europese Unie. De Europese Commissaris Neil Kinnock is ervoor verantwoordelijk dat het team vertalers en tolken van de commissie klaar zal zijn voor de bijkomende talen. Kinnock sprak voorzichtig en zonder beloftes: "Hoe meer talen we in Europa zullen hebben, des te nuttiger het zal zijn enkele 'kerntalen' te hebben.

De uitbreiding van de Europese Unie is ongekend grootschalig. Met de huidige elf talen zijn er 110 verschillende vertalingen mogelijk — van elk van de elf talen naar elk van de tien andere talen. Met twintig talen stijgt dat aantal naar 380 (twintig keer negentien). Er zijn dus op korte termijn meer dan drie keer zo veel vertalers nodig, die bijvoorbeeld van het Tsjechisch naar het Fins kunnen vertalen, of van het Grieks naar het Estisch.

Kinnock is er reeds meermaals van beschuldigd geweest het Engels te veel te favoriseren. Het interview met *Onze Taal* maakt deel uit van een grootschalige media-campanje om Europeanen - en voornamelijk Fransen - gerust te stellen over de groeiende nood om goed Engels te spreken. Dit is een moeilijke opdracht: "Een interview met Franse of Belgische media zou een zware ondervraging inhouden, dus Mr. Kinnock zal erg goed voorbereid moeten zijn," geeft Janet Coull, een medewerkster van zijn kabinet, toe. In het rapport *Initiatiefrijke Communicatiestrategie voor Ondervoorzitter Kinnock over Taaldiensten*, waarvan EEU (de Europese Esperanto-Unie) een kopie heeft kunnen bemachtigen, schetst Coull de strategie om de Europeanen ervan te overtuigen dat het Engels de bovenhand niet zal hebben. Het doel is artikels in de monden van de brusselse reporters te 'leggen' ten voordele van 'meertaligheid'. Tot de mogelijke doelgroep behoren de journalisten van de belangrijkste Europese kranten in Brussel.

Lees het volledige interview in *Onze Taal*, bezoek de heel interessante webstek van de interviewer Marc Van Oostendorp (http://www.vanoostendorp.nl/interviews/kinnock.html) of lees het interview in Esperantovertaling in Libera Folio (http://folio.xrs.net).

Op basis van een artikel van EEU
http://www.lingvo.org

De opzet van deze aflevering is helemaal dezelfde als de vorige.

Korpopartoj en kunteksto (2)

LA MANO (sekvo)

(La ciferoj referencas al la tradukoj fine de la dekstra kolumno).

POVO, RIĈO

Oni **lekas** la manon, sed celas[1] la panon[z].

Iuj flatas[2], lekas la manon kiel hundoj faras, ŝajne humile, por ekhavi ian profiton.

Se iu foriris malriĉa kaj revenis riĉa, oni povas diri per bildo rilata al mano, ke li ...

foriris kun **malplenaj** manoj kaj revenis kun plenaj manoj[z].

La esprimon 'Reveni kun malplenaj manoj' oni povas ankaŭ uzi sen aludi[3] mankon de abundo[4], ekz. se ...

se vi revenis ne atinginte vian celon.

Male, kiam oni **frotas** al si la manojn[5]?

Kiam oni kontentas aŭ ĝojas.

Bona okazo froti al si la manojn estas, kiam oni emeritiĝas kun 'ora **manpremo**'[5a].

Kion signifas, ke superulo[6] **ligas**[7] al sia subulo[8] la manojn?

ke la superulo senigas[9] sian subulon je aglibero[10].

Se vi povas decidi pri la fino, la solvo, la evoluo de afero, oni povas diri, ke la fino ktp ... viaj manoj.

kuŝas[11] en viaj manoj.

Tiuokaze oni diras, ke vi ... en tiu afero.

havas (havis) la manon en[12] tiu afero.

Se du personoj agas[19] en kunlaboro, ili agas ...

manenmane.

Se vi havas vian vortaron tute proksime de vi, tuj uzebla, vi havas ... mano aŭ ... .

vi havas vian vortaron **sub** la mano aŭ ĉemane[13].

Se en iu afero vi posedas pruvon[14] aŭ atuton[15], vi havas .... mano.

Vi havas pruvon aŭ atuton **en** la mano.

Por diri, ke iu afero ankoraŭ ne estas avantaĝe[16] konkludita, ekzistas esprimo kun 'mano' kaj alia kun 'urso'.

Ankoraŭ la gajno ne estas en la mano[z].
Antaŭ mortigo[17] de urso ne vendu ĝian felon[z18].

GEEDZIĜO

Ankaŭ en la sfero de geedziĝo, la mano estas ofte citita figurasence. Ekzemple: kion signifas, ke iu 'deziras la manon' de fraŭlino?

Ke li volas proponi edziniĝon al ŝi.
Li **petos** ŝian manon.
Eble ŝi **donos** sian manon! (al kio utilos unumana edzino?)

Eble ili faros postedziĝan[18a] vojaĝon. Kian pakaĵon ili kunprenos se la vojaĝo estas mallonga?

Ili kunprenos nur **manpakaĵon**[18b], ne valizojn[18c].

Kion ili uzos por foti kaj filmi?

Ili uzos **manfotilon** kaj manfilmilon (mankameraon).

Eble ili ne havos kameraon kun aŭtomata enfokusigo sed jes kun ... .

permana enfoksigo.

(MAL)DEKSTRE, AMBAŬ

Se vi ĝenerale uzas vian **dekstran** manon pli facile ol vian maldekstran, vi estas ...

dekstramana[20], dekstr(aman)ulo.

Se vi estas politike (mal)dekstrulo,vi estas ... .

ano aŭ samideano de (mal)dekstra partio.

Se vi estas unu el tiuj feliĉuloj, kiuj uzas egale facile **ambaŭ** manojn, vi estas ... .

ambaŭmana.

Se vi forportas antikvan ĉinan porcelanan vazon, mi konsilas al vi teni ... .

teni la vazon ambaŭmane!

Krome, ne lasu iun alian porti ĝin, sed ... -mane!

portu ĝin **propramane**.

BOTANIKO

Kio estas en botaniko la diferenco inter
a) **man(ec)e / mansimile** entranĉa folio[21] kaj
b) man(ec)e / mansimile kunmeta folio?

a) man(ec)e / mansimile entranĉa folio estas simpla folio iel entranĉita[21] en formo de mano;
b) man(ec)e / mansimile kunmeta folio konsistas[23] el pluraj folioj manece / mansimile kunmetitaj sur unu tigo.

Ekzercoj

a) Reesperantigu la subajn vortojn.
b) Testu vin! Provu rediri la supran tekston kovrante alterne la partojn markitajn per vertikala linio kaj la ne markitajn.

1 mikken op	13 bij de hand hebben
2 vleien	14 bewijs
3 zinspelen op	15 troef(kaart)
4 overvloed	16 op voordelige wijze
5 zich in de handen wrijven	17 het doden
5a gouden handdruk	18 dierenhuid
6 meerdere	18a huwelijksreis
7 binden	18b handbagage
8 ondergeschikte	18c handkoffers
9 beroven van	19 handelen
10 vrijheid te handelen	20 rechtshandig
11 liggen	21 ingesneden
12 de hand hebben in iets	22 handlobbig
	23 bestaat uit

Prepozicioj

La solvojn vi trovos en la supra teksto, ĉe aŭ iom post la citita numero.

> oni **frotas** ... si la manojn →5
> senigas sian subulon ... aglibero →10
> tute proksime ... vi →12
> vi havas vortaron ... la mano aŭ ... mane →13
> folio konsistas ... pluraj folioj →23.

PROVERBOJ KAJ ESPRIMOJ ZAMENHOFAJ.

Klarigu jenajn proverbojn kaj esprimojn (vidu sugestojn sube!). Eblas testi vian memoron ripetante ilin, dum vi kaŝas alterne unu duonon.

a De la buŝo ĝis la manoj
estas granda interspaco.
b De la manoj ĝis lipoj
la sup' elverŝiĝis[1].
c Inter la mano ĝis la buŝo
ofte disverŝiĝas[1] la supo.
ĉ Ankoraŭ la gajno
ne estas en la mano.
d Danci antaŭ iu
sur piedoj kaj manoj.
e El lia mano
ĉiu monero elglitas.
f Kiu tro forte la manon svingas[3],
nenion atingas.
g Kiu volas panon,
ne dorlotu[4] la manon.
ĝ La mano lin
jukas.
h Li havas truon
en la manplato[5].
ĥ Teni iun
per fera[6] mano.
i Vivi per sistemo de
"el mano al buŝo".
j Al loko dolora ni manon etendas ---
al loko ĉarma okulojn ni sendas.
ĵ Kiu cedas[7] al sia infano,
ĝin pereigas[8] per propra mano.
k Kiu ludas kun koto[9],
malpurigas la manojn.
l Ne karesu per mano,
sed karesu per pano.
m Mano pekis[10],
dorso[11] pagas.
n Per lango flatas[12],
per mano batas.

Klarigoj kaj komentoj

a b c ĉ Inter la ricevo, la akiro, la gajno, la laboro kaj la profito, la ĝuo, povas aperi multaj ne antaŭviditaj obstakloj.
d Ĉiel peni akiri ies favoron (PIV).
e Li estas elspezema, malŝparema.
f Tro da forto, da hasto, da servemo, eĉ tro da ĝentileco povas kaŭzi malsukceson.
g Kiu volas rezulton, ne timu peni, klopodi.
ĝ Li estas malpacema, li volas tuj ekbati.
h vd. e
ĥ = butonumi iun malvaste, severe lin obeigi.
i Vivi ne- aŭ malŝpareme. Ĉio, kion oni posedas, estas foruzita, nenio estas ŝparita por la estonto.
j Ni helpas/helpu suferantojn kaj admiras/admiru belecon.
ĵ *Wie zijn kinderen liefheeft spaart de roede niet. Qui bene amat, bene castigat.*
k *Wie met pek omgaat wordt ermee besmet.*
l Ne helpu nur per gestoj aŭ paroloj sed ankaŭ konkrete.
m Se vi faris ion kritikindan (do verŝajne pere de la mano), vi meritas punon, ĉi tie batojn.
n Perfiduloj parolas bele por pli facile trafi vin.

LA OKULOJ

VIDI ĈARMON

Kion volas diri Zamenhof per jena esprimo:
'Al koro penetro[13] per okula fenestro'?

> La okulo montras, kio estas en la koro, same kiel tra fenestro vidiĝas, kio estas en la domo.

Krom pri fenestro, Z. parolas ankaŭ pri spegulo:

> De l' koro spegulo estas la okulo[z].

Alia vidpunkto: Tien okuloj iras, ...

> kien la koro deziras[z].

PIV asertas[14], ke belaĵo ĝojigas[15] la okulon. Kio ekzemple povas esti okulplaĉa?

> ...!

Sed Zamenhof protestas kontraŭ kulto de nura ekstera beleco: Belecon taksas[16] ...

> Belecon taksas ne okulo, sed koro[z].

Galantulo male ŝatas ludi per la okuloj, li ok ... belulino.

> Li okulumas[17] al belulino.

Li faras ... al belulino.

> Li faras amajn okuletojn al ŝi.

Li ameme[18] ...

> okulumas.

Li farus ion ajn por ... okuloj.

> por ies[19] belaj okuloj.

Ekzercoj

a) Reesperantigu la subajn vortojn.
b) Testu vin! Provu rediri la supran tekston kovrante alterne la partojn markitajn per vertikala linio kaj la ne markitajn.

1	gemorst worden	10	zondigen
		11	de rug
2	eruit glijden	12	vleien
3	zwaaien	13	binnendringen
4	verwennen	14	beweren
5	handpalm	15	verheugen
6	ijzer	16	schatten
7	toegeven	17	lonken, knipogen
8	doet omkomen	18	liefdevol
9	modder	19	iemands

Tute alia afero! Kion signifas jena proverbo: 'Korvo al korvo okulon ne pikas' ?

> *de ene kraai pikt de andere de ogen niet uit (kwade honden bijten elkaar niet)*

VIDI

Se vi povas vidi ion sen helpo de iaj instrumentoj vi povas vidi ĝin ...; ĝi estas ...

> nudokule[1]; okulvidebla.

Kion signifas jeno: 'Okulmezure[2] tiu arbo estas 4-5 metrojn alta?'

> Ĝi estas tiom alta, kiom oni povas taksi[9] per la sola okulo (PIV).

VIDI ATENTE

Pri aferoj, kiuj altiras la rigardon, oni diras, ke ili estas ... . Ili ... la okulojn, ili ... en la okulojn.

> okulfrapaj[3];
> ili **frapas** la okulo(j)n; **falas** en la okulojn[z].

Kial oni devas kelkfoje **malfermi** al iu la okulojn?

> Ĉar li havas iluziojn aŭ erarajn opiniojn, kiujn ni volas forigi[4] kaj montri la efektivan[5] realaĵon.

Tiuokaze oni do ... liajn okulojn sur liajn erarojn.

> **turnas**

Se okaze vi vidus ion apenaŭ kredeblan, kion vi dirus pri viaj okuloj?

> ke mi ne **kredus** al miaj propraj okuloj[z].

Zamenhof sin montras ege malfid(em)a[6]: "Pli da okuloj, ...".

> pli da certeco[z]

Ne fidu[7] fidelulon[8], ...

> fidu propran okulon[z].

Se vi suspektas, ke iu serĉas rimedon por ŝtele penetri en najbaran domon, vi **sekvas** ... .

> lin per la okuloj.

Kiel oni komprenu jenan proverbon: 'Kia oni vin vidas, tia oni vin taksas[z 9]'. ?

> La homoj emas taksi vin laŭ via aspekto (do, prizorgu ĝin).

Iom da gramatiko. En la supra proverbo la vortoj 'kia' kaj 'tia' rilatas al 'vin'. Tamen ili ne havas la finaĵon -n. Kial?

> Kp. (en memserva butiko)
> a) "Kie mi trovos tiun supon ege bongustan?"
> b) "Vi trovos tiun supon ege bongusta".
> Analizo:

a)	b)
Kie mi trovos tiun supon I ege bongustan	Vi trovos tiun supon I / ege bongusta (bep. v. gesteldheid)

Ekzercoj

1	met het blote oog zichtbaar.	5	werkelijke
		6	wantrouwig
2	zo op het oog	7	vertrouwen
3	in het oog springend	8	getrouwe
4	wegdoen	9	inschatten

MEN SCHRIJFT ONS

In de vorige aflevering van deze rubriek had ik het over drie hervormingen die een lezer graag zou zien invoeren. Het ging over twee hervormingen die Zamenhof zelf in 1891? voorgesteld heeft: de afschaffing van de accusatief -n en van het meervoudskenmerk bij adjectieven. Verder overwoog deze lezer ook de afschaffing van het wederkerende 'sia'. Op dit voorstel kwamen twee afwijzende reacties. De eerste kan niet bondiger: "Ĉu ŝanĝi pro la fuŝantoj?" (s-ro Pijnacker, Moordrecht). De tweede, van Christian Declerck (Antwerpen) herhaalt in een warm pleidooi de gebruikelijke argumenten. Eerst brengt hij een verklaring waarom Zamenhof zijn beruchte hervormingen voorstelde. Ik citeer: "Kelka interlingvistika kono ne damaĝus. En 1894 Zamenhof faris siajn ŝanĝproponojn (postulitajn de Trompeter kiel kondiĉon, por pagi la pluan eldonon de La Esperantisto), sciante ke la samideanoj forĵetos ilin; li intence proponis ĝuste tiujn ŝanĝojn por ke oni rifuzu ŝanĝojn entute".

1 - la akuzativo estas nemalhavebla - kaj ne nur pro la libera vortordo (libereco, kiu poetoj, stilistoj, oratoroj, kaj multaj popoloj, i.a. hungaroj, ne povas malhavi); ja kiel distingi inter predikativo kaj rekta komplemento sen -n? Vidu, jen frazo el poemo tradukita de Boulton:

Pasio donas al pigrul' stimulon, igas ĝentila la krudulon,
***kaj fridan, arda; vantan saĝa;** igas poltronon pli kuraĝa.*

Forprenu la finaĵojn, ĝi iĝos nekomprenebla. La finaĵo ebligas ankaŭ mallongigi adjektojn, anstataŭante prepozicion. Nu, diru, kion signifus: *la viro, kiu mi atendas, devos* ...? Ĉu ni dirus eĉ: *sifida, li trudas si? Li si lavas kaj si ŝminkas, siplaĉa?*

2 - Esperanto estas literatura lingvo kun pli ol 100-jara tradicio --- neimageblas rompi tion; en tio E ne diferencas de etna lingvo.

3 - en ĉiuj lingvoj estas lertaj kaj malpli lertaj uzantoj --- tio ne estas argumento por difekti la lingvon per kvalitdetrua simpligo.

4 - skismo efektive sekvus bruskan ŝanĝon -- (mi apenaŭ plu uzas la propran, flandran, pos la ortografia ŝanĝo kun absurdaj novaj reguloj).

5. - jam nun tro da lingvanoj opinias "artefaritan lingvon" arbitre 'korektebla' --sed tiel 'ŝanĝebla' kaj 'ŝanĝenda' komuna lingvo ne estas.

Hij stelt ook de vraag: 'Ĉu la eternaj komencantoj decidu pri lingvo, kiun finfine uzas precipe seriozuloj: prelegantoj, verkistoj kaj aliaj konvinkitoj?'

Hierover meer in een volgende aflevering.

VERTAALOEFENING 2004-1

De kers op de taart

Pascal Deboosere, *Bladgroen*, mei 2001, p.3.

Het ligt ongetwijfeld aan mij. Ik ben geen zoetekauw, je kan me echt niet plezieren met een gebakje. Dit geheel in tegenstelling, vermoed ik, tot de politici en journalisten die de *patisserie* in het politieke jargon gesmokkeld hebben. Want plots was ze daar: "de slagroom op de taart". Je hoeft niet gestudeerd te hebben om te begrijpen wat met deze uitdrukking bedoeld wordt: in elke politieke context staan de taart en haar slagroom voor de kroon op het werk, het verkregen extraatje. Goed gevonden dus, die slagroom. Het viel me alleszins mee dat er vanaf het begin resoluut voor slagroom gekozen is in deze, en niet voor crème au beurre, want dat vind ik al helemaal niet te eten. Maar in een goeie banketbakkerij is er voor elk wat wils, vandaar dat er algauw een variante werd gefabriceerd op de taart met slagroom. Of heeft u nog niet gehoord van de kers? Die wordt ofwel direct op de taart geplaatst --"de kers op de taart is de extra vergoeding voor het personeel van...", ofwel op de slagroom..."als kers op de slagroom is er de extra vergoeding voor het personeel van..."

En precies met die kers moeten we nu verder vind ik. Alleen, ik ben geen zoetekauw. Voor mijn part mag de kers vanaf heden in de sherry en niet op de taart. In de droge sherry wel te verstaan, want andere sherry's, euh... veel te zoet.

UITWERKING VERTAALOEFENING 2003-6

Vervoer Uit Geert Van Istendael "Groot woordenboek van een kleine wereld", in Mondiaal Magazine, sept. 2003, p. 66.

La rakonto pri la

(a) cigaredpaperetmondvojaĝoj
(b) cigaredpaperetaj mondvojaĝoj
(c) mondvojaĝoj de la cigaredpaperetoj
(ĉ) mondvojaĝoj de la cigaredaj paperetoj
(zie 'Komentoj' noot 1)

komenciĝas en Flandrio, borde de (ĉe la bordo de) la Leie, tie, kie jam de jarcentoj, lino estas ruata.

Lin-defalaĵo (defalaĵo de lino) konsistas el (noot 2) *iom da polvo kaj etaj* (noot 3) *fibroj.*

Tiuj estas ŝarĝitaj (noot 4) *sur ŝipon* (noot 5) *kaj veturas al la fora Ĉinio.*

En Ĉinio,	*konata fakto, kiel ni (oni, ĉiu) scias,*	*la homoj ...*
Estas konate,	*ke en Ĉinio,*	

jam skrib(ad)is kun eleganteco (jam elegante skribadis) sur papero (surpapere), kiam ni ankoraŭ entranĉadis (estis entranĉantaj) (noot 6) *felojn.*

Ridinde malmultekostaj ĉinoj sukcesas levi la restaĵojn de lino al la statuso (rango) de diafana (membrane maldika) papero.

Tiu ree enŝipiĝas kaj finvenas (alvenas) ĉe ni inter la fingroj kaj lipoj de miloj da laŭmode volvantaj gejunuloj.

Tiam tamen, la cigaredpapereto, de krudmaterialo ĝis ellaborita produktaĵo, travojaĝis dekses mil kilometrojn.

La cigaredpaperetaj mondvojaĝoj estas la pinto (la kulmino) de la civilizo. La mondo unu vilaĝo plena je ŝoviĝantaj produktaĵoj, brila ideo.

Ĉar la freneza vojaĝado ne limiĝas al maldika papero. Laŭ ekonomikistoj (noot 7), *entreprenistoj, ministroj, registoj kaj eùropaj komisaroj, ĉiam pli (multe) egalas ĉiam pli bone. Jen, koncize resumita, la ukazo de la Eùropa Komisiono. (Tiu,) kiu ne kunbruadas estas subevoluinta.*

Aŭ prefere, tiun ĉi vi pli bone konas: halti estas malprogresi.

Komentoj

1. 'Het verhaal van de sigarettenvloeitjeswereldreizen...' De auteur gebruikte bewust een ellenlange samenstelling die op geboren nederlandstaligen een bepaalde indruk moet maken. De letterlijke vertaling in (a) geeft diezelfde indruk getrouw weer, maar, ondanks de stylistische waarde van zulk gedrocht, is het toch de vraag of het lezen en ontleden ervan anderstalige lezers niet te moeilijk zal vallen. Vertaling (b) heeft minder uitdrukkingskracht maar is klaarder. (c) en (ĉ) zijn minder origineel.
2. Vgl. 'zijn werk bestaat in het vertalen' 'lia laboro konsistas en la tradukado'.
3. *eta* heeft een grotere gevoelswaarde dan *malgranda*.
4. *ŝargi* = laden van geweer, camera, accu.
5. *ŝarĝitaj sur ŝipon* of *estas enŝipigitaj*. *Ŝarĝi* drukt beter op het moeizame, omslachtige gebeuren.
6. *entranĉadis / estis entranĉantaj felojn*. Zelfde overweging als in noot 5.
7. Middelkoop: econoom: *ekonomiisto*, *ekonomo*; PIV: *ekonomo: administranto de domo aŭ bieno; ekonomikisto: scientisto pri ekonomiko.*

Vragen en/of opmerkingen uitsluitend en rechtstreeks aan de redacteur van de rubriek sturen:
Emiel Van Damme,
Albert -I- straat 44, B-1703 Schepdaal.

De professionele Esperanto-CD-ROM is er!

Het multimediateam van de Vlaamse Esperantobond is klaar met de productie van een prestigieuze Esperanto-CD-rom, in een mooie DVD-verpakking.

De cd-rom is opgebouwd rond een basiscursus bestaande uit een 12-tal lessen, elk weer onderverdeeld in een tien hoofdstukken. Elke les wordt afgesloten met een aantal oefeningen die men per e-mail naar een begeleider kan opsturen voor controle.

Als vervolgcursus werd gekozen voor Gerda Malaperis van Claude Piron. Het gaat om een detectiveroman, die eenvoudig begint, maar gaandeweg naar het 25e hoofdstuk evolueert naar een normaal taalgebruik.

Ter ondersteuning van de cursist is er zowel een woordenboek met meer dan 50.000 woorden als een geïllustreerde woordentrainer met zo'n 600 basiswoorden voorzien.

In haar 116-jarig bestaan heeft de Esperantobeweging hard aan de eigen cultuur gewerkt. Uitingen daarvan zijn bijvoorbeeld de originele literatuur, zowel proza als poëzie, de Esperantovertalingen van de Bijbel en van werken van Shakespeare of Tolkien. Deze staan echter niet op deze cd-rom, aangezien zij te moeilijk zijn voor beginnelingen. Wat je wel vindt zijn wat makkelijker verteerbare brokken als *De kleine Prins* (La eta Princo), een toneelstuk, wat poëzie en zelfs humor. Ook aan Esperantomuziek is gedacht met een vijftal liedjes in MP3 formaat, alle origineel in het Esperanto geschreven.

Verder vind je zowel in de rubriek informatie als bij de Internetlinks alles wat je nodig hebt om je in deze beweging verder te oriënteren. Voor een taal die inmiddels in meer dan 100 landen door miljoenen wordt gesproken is het Internet een echte uitkomst. Esperantisten maken daar dan ook dankbaar gebruik van. Om de cursist wat op weg te helpen in de internationale wereld van het Esperanto, zijn er een viertal kortingcoupons voor internationale bijeenkomsten toegevoegd, evenals een bon voor 10% korting op **Monato**, een maandblad dat informeert over o.a. politiek, economisch en cultureel nieuws uit de hele wereld, bijeengeschreven door plaatselijke journalisten.

Laten we tenslotte nog even verklappen dat de CD-rom maar liefst 10-talig is! Zo heb je een idee van het werk dat erachter steekt...

Voor meer informatie:

Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen
Tel.: 03 / 234 34 00, Fax: 03 / 233 54 33
http://www.esperanto.be/fel/nl

Dafydd ap Fergus

N.d.l.r.: (El Vikipedio) Donald HARLOW loĝas en San Francisco, Kalifornio kaj estas aktivulo por Esperanto. Li ankaŭ estis la prezidanto de Esperanto-Ligo de Nord-Ameriko (ELNA) dum kelkaj jaroj. Li skribis *The Esperanto Book* kiu estas legebla en la reto pri la Esperanta movado. Li ankaŭ kreis la paĝojn de *Esperanto Access* (Esperantaj paĝoj por anglaj parolantoj) kaj *Literaturo en Esperanto*. (http://www.webcom.com/~donh/don/don.html)

Don Harlow, meze de la kalifornia informkampanjo, donis kelkajn minutojn por respondi al kelkaj demandoj pri varbado. Temas kompreneble pri liaj opinioj. Tamen Harlow estas multjara reaganto...

Kiel ne reagi?
Don: Ĉefe mi dirus, ke oni ne reagu per blagoj kaj blufoj, kaj ke oni povu montri aŭtoritatan fonton de cititaj faktoj, eĉ se oni ne mencias la fonton en la reago. Ekz-e, en unu publika kunveno mi iam aŭdis esperantiston deklari, ke nian lingvon alprenis UNO por ekskluziva uzado, kio ja estas sensencaĵo — kaj multaj anoj de la publiko bone sciis tion. Legu la plenan intervjuon.

Kiam oni reagas al difinitaj deklaroj, oni reagu *sole* al tiuj deklaroj, kaj ne aldonu flankajn aferojn. Ekz-e, se iu ĵurnalisto diris, ke nur manpleno da homoj scipovas Esperanton, vi povas diri, ke laŭ "Ethnologue" proksimume du milionoj da homoj scipovas Esperanton; sed ne poste klarigu, ke multaj homoj verkas poezion en Esperanto, ĉar tio ne rilatas al la originala artikolo.

Unu regulo, kiun mi ĉiam obeas, estas: 'ne miksu esoteraĵojn'. Por multaj homoj, Esperanto estas esotera afero; kaj multaj esperantistoj havas intereson ankaŭ pri aliaj 'marĝenaj aferoj' (NIFOj, strangaj politikaj partioj, minoritataj religioj, ktp). Ne miksu tiujn aliajn aferojn kun Esperanto en reagaj leteroj.

Ĉu ekzistas malbonaj reagoj?
Don: Iuj opinias, ke ne povas esti malbonaj reagoj, ĉar iaj ajn publikaj mencioj pri Esperanto estas bonaj. Tamen, mi mem opinias, ke reago forpelanta homojn estas malbona. Forte negativa reago estas malbona. Insulta reago estas malbona. Reago, kiu atakas ion karan al la leganto, estas malbona. Ekzemple, se temas pri la angla lingvo, ne skribu, ke la angla estas iel

malsupera al Esperanto, sed ke *en la buŝoj de multaj homoj* (alilandanoj) ĝi perdas grandan parton de sia natura potenco.

Se ĵurnalisto skribas ke esperanto estas malbela aŭ neniu parolas ĝin, kion fari? ĉu forgesi?
Don: Ke Esperanto estas malbela, tio estas opinio, kaj oni certe rajtas kaj devas esprimi sian kontraŭan opinion. Oni povas respondi, ke tamen multaj homoj, kiuj scipovas kaj uzas Esperanton, ja trovas ĝin bela, verkas en ĝi poemojn, ktp.

Ke neniu parolas ĝin, nu, tiu simple estas eraro de fakto, kaj oni certe rajtas kaj devas deklari la verajn faktojn, t.e. ke la respondanto kaj multaj aliaj ja parolas gin. Ĉiukaze, oni ne forgesu la aferon. Se vi skribas, ke Esperanto estas bela kaj multeparolata, nu, tio almenaŭ pensigos la legantojn. Se vi ne skribos, vi lasos la kampon al la erarinta ĵurnalisto, kaj lasos la eraron en la mensoj de multaj homoj.

Se ĵurnalisto insultas Esperanton, kial ne insulti la ĵurnaliston?
Don: Tia estus mia unua reago. Sed kiam temas pri ĵurnalisto, finfine tiu havas la finan vorton pri la afero. Se li insultis Esperanton kaj vi simple insultas lin, tio ne ŝanĝos lian opinion, kaj li ripetos ĝin *eble eĉ pli forte* poste, eble en la sama forumo, eble en alia. Se vi ĝentile korektos lian eraron, almenaŭ li ne havos emocian kialon por malami Esperanton. Tio kompreneble ne garantias, ke li tamen ŝanĝos sian sintenon.

Ĉu dum la tempo de la retlisto Reago estas plibonigo de la uzo de la vorto esperanto?
Don: Ŝajnas al mi, ke jes, sed tion mi ne povus pruvi statistike.

Ĉu pli da homoj konscias pri Esperanto?
Don: Certe. Por ĉiu unuopa reago, pli da homoj konscias pri Esperanto.

Kelkaj opinias ke ne indas reagi ĉar oni neniam publikigas leterojn kaj ĉiuokaze leterojn legantoj ne legas. Kion vi opinias pri tio?
Don: Mi povas garantii al vi, ke por almenaŭ kelkaj homoj la leterorubriko de ĵurnalo *kie okazas la veraj diskutoj kaj disputoj* estas la ĉefa legaĵo en la tuta ĵurnalo. Mi ne povas garantii, ke ĵurnalo, ricevinte unu reagan leteron, aperigos ĝin. Sed mi preskaŭ povas garantii, ke se ĝi ricevos dek, ĝi aperigos almenaŭ unu; kaj se ĝi ricevos cent, povas esti, ke baldaŭ aperos nova, kaj eble multe pli favora, artikolo pri Esperanto.

(fino)

... een niet te missen feest!

Op zaterdag 28 februari 2004 organiseert Esperanto 3000 een dubbel feest. Eerst en vooral vieren we het 25-jarig bestaan van onze Leuvense Esperantovereniging. Daarnaast feesten we ook naar aanleiding van de *Week van Internationale Vriendschap* of kortweg *SIA*. Zoals de meesten van jullie wel weten, organiseren we dit feest om de 2 jaar en is het het niet te missen topevenement in het Belgische *Esperantio*. Omdat we in 2004 ook ons 25-jarig bestaan vieren, wordt het een super plezant en absoluut niet te missen feest. Wie afwezig is, heeft nog meer ongelijk dan anders.

Wat kan je die dag verwachten? Om te beginnen de traditionele ingrediënten: de Algemene Vergadering van FEL, je mag gratis een museum bezoeken, je kan de zoektocht afwandelen, je kan leren bloemschikken, en natuurlijk zijn er ook interessante voordrachten in het Esperanto.

Er staan 4 voordrachten op het programma: "Hoe werkt een TV?", "Geschiedenis van het Middelkoop woordenboek Esperanto-Nederlands-Esperanto" en "Doel en resultaten van het Europees communicatiecentrum" en "Multatuli en zijn vrienden". Omdat een mens niet alleen van woorden leeft, kan je natuurlijk ook genieten van onze beroemde maaltijden: 's middags een eenvoudige middagmaaltijd en 's avonds ons heerlijk koud buffet.

Misschien vraag je jezelf nu af: "Is het niet meer dan dat??". NATUURLIJK WEL!! In de namiddag worden we allemaal verwacht op het stadhuis, waar Burgemeester Louis Tobback ons officieel zal ontvangen naar aanleiding van ons 25-jarig bestaan. Dat is niet de enige verrassing. De klap op de vuurpijl vindt na het buffet plaats: een unieke kans om een concert van de bekende Esperantogroep **Kajto** bij te wonen in het sprookjesachtig decor van de Kapel van het Cultureel Centrum.

De dag zit dus weer vol met interessante en leuke evenementen. Reserveer nu alvast 28 februari in je gloednieuwe agenda. Je bent welkom van 9 tot 21 uur (en later ☺).

Het organiseren van zulke prachtige dag is geen eenvoudige klus. Er is zoveel werk en tot nu toe hebben we zo weinig mensen gevonden die ons willen helpen. Vandaar deze oproep: wil je ons helpen op de dag zelf of met de voorbereiding, geef dan een seintje. Wil je mee zorgen voor het koud buffet, wil je 's avonds mee helpen opruimen, wil je achter de bar staan of wil je gewoon meehelpen, stuur dan een e-mail naar esperanto3000@esperanto.be of contacteer Roger Goris op het nummer 010/86.01.12. We kunnen je hulp echt gebruiken en weten die ook gepast te waarderen! Alvast bedankt voor jullie massale reactie en tot 28 februari!

Vertalen
'Ik stel het wat overdreven: het is absoluut van geen belang, of men de taal waaruit men vertaalt begrijpt of niet. Of ik kan vertalen, hangt er uitsluitend van af, of ik in mijn eigen taal een gedicht kan schrijven.' (Zanger-dichter Wolf Biermann, Der Spiegel, 42/2003)

Zeeuws officieel erkend?
In de binnenkort goed te keuren Europese grondwet staat dat regionale talen moeten worden bevorderd. Als de Nederlandse regering het Zeeuws niet tot een officieel erkende streektaal maakt, stapt de provincie desnoods naar het Europees Hof van Justistie. (Commissaris van de koningin W. van Gelder tijdens de Zeeuwse Dialectdag van 18.10.2003, volgens Provinciale Zeeuwse Courant, 20.10.2003)

Manager
Hij gebruikt opvallend weinig Engels managementjargon, zeker voor een man die topbedrijven in de hele wereld heeft geleid.. 'Ik heb nooit in het Nederlands gewerkt, wel in vier andere talen (Frans, Duits, Engels en Spaans). Maar ik ben fier op mijn moedertaal en wil ze correct spreken. (Metro, 27.10.2003, over topmanager Luc Vandevelde)

Turkmenistan
Toen de Europese gezant Martti Ahtisaari door president Nijasov ontvangen werd, werden zijn kritische woorden door de vertaler gewoon omgezet in lofbetuigingen. Alleen op Radio Liberty konden de Turkmenen horen wat de voormalige Finse president in werkelijkheid gezegd had. (Der Spiegel, 46/2003)

Esperanto

Macintosh
De Esperanto-tekstverwerker Mellel, ontworpen voor Macintosh OS X, is te koop op www.redlers.com voor 25 USD. Het is een tamelijk recent programma en de prijs omvat de bijwerkingen voor de volgende drie jaar. (Donald Broadribb en ret-info)

Enquête
Op www.esperanto.no/enketo/ stond tot in december 2003 een kort enquêteformulier waarin gevraagd wordt waarom men Esperanto leerde en actief blijft in de beweging. Het resultaat van de enquête zou moeten beschikbaar zijn op het ogenblik dat deze tekst verschijnt. (ret-info)

Chinese Esperanto-uitzendingen uitgebreid
Het aantal uren uitzending in het Esperanto van de Chinese wereldomroep op korte golf werd verdubbeld. Omdat het personeel voorlopig niet uitgebreid werd, zal de uitbreiding vooral herhalingen omvatten. Uiteraard kunnen de uitzendingen ook doorlopend via de website beluisterd worden: http://esperanto.cri.com.cn. (Mikrofone, september 2003)

Korea
300 Koreaanse universiteitsstudenten wensen in het Esperanto te corresponderen. Geïnteresseerden kunnen ze contacteren op www.esperanto.co.kr (kies 'Libera Skribo' op het beginscherm). (ret-info)

Prentkaarten
Ter gelegenheid van Esperanto-bijeenkomsten worden vaak prentkaarten uitgegeven. Een collectie van vele honderden exemplaren staat op www.eventoj.hu/bildkartoj/ . Aanvullingen zijn uiteraard welkom. (ret-info)

Antiquariaat
Wie zich een Esperanto-boek wil aanschaffen dat niet meer in de handel is (of wie gewoon nieuwsgierig is naar oude boeken) kan op het Internet terecht. Het Amerikaanse www.bookfinder.com levert een redelijk aantal resultaten, maar met beperkte informatie. Het Duitse www.zvab.com (een samenwerkingsverband van antiquariaten) geeft een zeer gedetailleerde beschrijving van de aangeboden boeken. Zoeken naar 'Esperanto' levert meer dan 400 titels op. Dichter bij huis kan ook: het antiquariaat van de Vlaamse Esperantobond is te raadplegen op http://www.esperanto.be/fel/but/libl_brk.html.

Spaanse burgeroorlog
Een artikel van Ulrich Lins over Esperantisten tijdens de Spaanse burgeroorlog staat op http://personal.telefonica.terra.es/web/tdb/civilmilito.htm. (ehist)

De gegevens over de clubprogramma's moeten op de redactie toekomen vóór de 1ste van elke even maand. Laat-tijdige programmawijzigingen kunnen naar de redactie worden gestuurd en worden op de INFO-pagina opgeslagen, zodat men via het internet het juiste programma kan opvragen. De publicatie van redactionele teksten is gratis. Voor advertenties raadplege men het Esperantocentrum te Antwerpen of bekijke men de colofon.

ANTWERPEN – La Verda Stelo
Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.00 uur. Iedereen is welkom.

Vrijdag 9 januari: Voordracht door Anatoli Ionesov uit Oezbekistan: Samarkand, de parel van het Oosten
Vrijdag 16 januari: Petro De Smedt en Erik D'Hondt stellen het nieuwe woordenboek Esperanto-Nederlands voor. Petro vertelt over de problemen bij het samenstellen van een woordenboek
Vrijdag 23 januari: Voordracht van Ed Borsboom (Nl) over Pragano, een eminent Esperantist
Vrijdag 30 januari: Algemene Jaarvergadering
Vrijdag 6 februari: Quiz door Jan Bovendeerd
Vrijdag 13 februari: Conversatieavond. De aanwezigen verdelen zich in groepen om te debatteren over verschillende onderwerpen o.l.v. een ervaren Esperantospreker. De bedoeling is dat iedereen zijn zeg in het Esperanto kan doen.
Vrijdag 20 februari: Voordracht in het NEDERLANDS. Stef Leroy stelt de Fietsersbond voor. Breng belangstellenden mee!
Vrijdag 27 februari: Voordracht door ir. Toon Witkam (Nl): "Automatische vertaling en de overige Taalverwerking per Computer"
Vrijdag 5 maart: Ivo Durwael vertelt met veel dia's over een groepsreis via Esperantisten naar de Cevennes (Fr)

Op 20 februari geeft Stef Leroy, Algemeen secretaris van de Fietsersbond een voordracht in het Nederlands in de groep Esperanto-Antwerpen *La Verda Stelo*. (Zie hoger.)

(Voor meer informatie over de fietserbond, surf naar http://www.fietsersbond.be)

Meer details over het programma kan je vinden op de web-pagina's van FEL, op het programmabord in het clublokaal of in het informatiekastje aan de voordeur. Of telefonisch via 03 234 34 00.

BRUGGE – Paco kaj Justeco
Indien niet anders vermeld, hebben onze bijeenkomsten plaats in Hof van Watervliet, Oude Burg 27, 8000 Brugge. Bijeenkomst: 2de donderdag van de maand vanaf 19.30 u. Speciale bijeenkomsten worden afzonderlijk aangekondigd. Inlichtingen: dhr. G. Maertens, tel.: 050 35 49 35.

BRUSSEL – Esperantista Brusela Grupo
http://users.belgacom.net/EBG

Wie een beeld van de mogelijkheden van het Esperanto wil krijgen, kan eens een kijkje komen nemen. Hier komen immers Esperantosprekers van tien verschillende moedertalen samen, en er wordt louter Esperanto gesproken om niemand uit te sluiten. (Uitgezonderd tegenover geïnteresseerden uiteraard.)

Bijeenkomsten vinden vanaf nu plaats elke woensdag van 18:30 tot 20:00 u. in de Schuman-wijk van Brussel."
Info: Hélène Falk, Eikenlaan 7, 1640 Sint-Genesius-Rode, tel.: 02 358 42 14.

Om per e-post op de hoogte gehouden te worden van de activiteiten van de Brusselse groep, stuur je een leeg berichtje naar: esperanto-en-bruselo-subscribe@yahoogroups.com.

GENT – La Progreso
Clubhuis: "La Progreso", Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77.

Op 19 januari start een nieuwe cursus Esperanto:
Plaats: Clubhuis "La Progreso"
Duur: 12 weken (schoolvakanties niet inbegrepen) elke maandag van 19.00 tot 21.00u. einde: 26 april 2004
Info: Inlichtingen bij Katja Lödör, tel. 09 230 16 77 of 09 221 10 02. e-post: gent@esperanto.be

Vrijdag 23 januari 2004: Jaarvergadering met etentje om 19.30u.
Woensdag 4 februari: "Librovespero: deelnemers vertellen over een onlangs gelezen boek."

Vrijdag 27 februari: gewone clubavond. 20u.
Voor actuele informatie over ons programma kan je terecht op onze webpagina:
http://www.esperanto.be/gent

HASSELT – Esperanto-klubo Hasselt
Elke 1ste en 3de dinsdag van de maand Esperanto-conversatie van 20 tot 22u. in het CC van Hasselt. De eerste vergadering is er een programma, de tweede een cursus "Spreken in Esperanto". OPGELET: Vanaf september 2003 wordt voorlopig geen programma meer voorzien.
Inlichtingen: Marcel Aerts, tel.: 011 72 00 75.

KALMTHOUT – La Erikejo

donderdag 16 januari 2004: Jaarvergadering (jaarverslagen, bestuursverkiezing, planning) in de Ridderzaal van het parochiecentrum van Heide Kalmthout om 20u.
donderdag 20 februari: lezing van Maria Wils over haar cultuurhistorische reis naar Italië.

Info: Wim De Smet, Hertendreef 12, 2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49.
http://users.pandora.be/La.Erikejo/Index.htm

KAPELLE – Esperanto-Grupo "Meza Zelando"
Voor onze avonden, de laatste vrijdag van de maand om 19.30 u., worden we telkens bij een ander clublid te gast ontvangen. Inlichtingen over programma en plaats van samenkomst bij Sally en Dies Krombeen, tel.: (0113) 34 15 63 of Rie en Kees Dentz, tel.: (0118) 61 48 34.

KORTRIJK – ROESELARE – TIELT
Koninklijke Esperantogroep La Konkordo

Voor inlichtingen: Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96 / Piet Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30.
Bezoekers van andere clubs melden bij voorkeur hun komst. Dit laat ons toe hen beter te ontvangen en hen te verwittigen wanneer er een verandering van locatie is.

De **stadsbibliotheek van Kortrijk** beschikt over een uitgebreid **Esperantofonds**. Er is gelegenheid dit fonds te bezoeken na afspraak met Jean-Pierre Allewaert, tel.: 056 20 07 96. Clubavonden vinden plaats op de 4de maandag van de maand om 19.30 uur in CC Oude Dekenij, Sint-Maartenskerkhof, 8500 Kortrijk.

LEUVEN - Esperanto 3000
www.esperanto.be/esperanto3000.

Esperanto 3000 organiseert 3 keer per maand een avond waarop je je Esperanto kan gebruiken. Op de eerste woensdagavond van de maand hebben we een vervolgcursus. De tweede woensdagavond is zoals gewoonlijk onze *Vespero 3000*, een voordracht in het Esperanto. Op de derde woensdag van de maand organiseren we nu een gezellige babbelavond rond een centraal thema.
In het kader van onze voordrachtenreeks, verwelkomen wij op *14 januari* Eddy Raets die ons meer vertelt over het congres in Cuba later in 2004.
Zaterdag 28 februari 2004 S.I.A.-biënnale en viering van 25 jaar Esperanto 3000, vanaf 9u00 in CC Leuven, Brusselsestraat 63. Met FEL-vergadering resp. bloemschikken (10u), meerdere voordrachten, museumbezoek, wandelzoektocht, receptie op het Stadhuis, optreden van Kajto en het befaamde middag- en avondbuffet. (zie artikel p. 14)

Op *5, 12, 19 en 26 februari* gaat onze beginnerscursus door op het gekende adres.
Zoals steeds gaan al onze activiteiten (behalve de beginnerscursus) door in het Cultureel Centrum, Brusselsestraat 63, Leuven.
Wil je op de hoogte blijven van de activiteiten van Esperanto 3000? Stuur een leeg berichtje naar esperanto3000-informletero-subscribe@topica.com om je te abonneren op onze elektronische nieuwsbrief.

Cursus voor beginners elke dinsdag 14-16u, en voor gevorderden elke donderdag van 20-22u. in Hof ter Winkelen.
Informatie en contact: Frederik Vanden Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. of: J.P. Fertinel, Haan 47, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 300 652.

NOLIMES : (http://users.skynet.be/sky53810/)
Nord-Limburga Esperanto-Societo
(met zetel in PEER)

NOLIMES vergadert elke eerste donderdag van de maand van 20 tot 22u in Cultureel Centrum "'t Poorthuis", Zuidervest te Peer.

De elementaire cursus wordt gegeven op de overige onderdagen van de maand, zelfde plaats en tijd, door Henri Schutters.
Iedere woensdag voormiddag van 10 tot 12 u leidt ook Julia Kelchtermans een elementaire cursus Esperanto in het kader van de stedelijke taalateliers. (Wegens plaatsgebrek kan de cursus voor gevorderden dit jaar helaas niet doorgaan.)

OOSTENDE – La Konko
Inlichtingen bij Marc Cuffez, tel. 0486 36 23 65 of bij Else Huisseune, tel.: 059 43 30 58.
E-post: la.konko@tijd.be

De lessen 1e jaar zijn veranderd: sinds 1 november gaan ze 's woensdags door, telkens van 15-17u (geen les op 25 februari), lesgever Raymond Wylleman.
De gespreksavonden blijven elke 2de en 4de maandag van 19 tot 21u.
Maandag 12 januari: conversatie-avond
Maandag 26 januari: Voordracht "Jacques Brel" door Raymond Wylleman
Maandag 9 februari: Diamontage "Leven op een vulkaan, op het Griekse eiland Nissiros" door R Wellecomme en G Wylleman
Maandag 23 februari: conversatie-avond
Maandag 8 maart: conversatie-avond

La Konketoj
Elke maan- dins- en donderdag van 13u tot 13u30 en woensdag van 18 tot 19u in het Esperantolokaal. Info: Els Huisseune tel 059 43 30 58.

TIENEN – La Hirundo
Alle vaste activiteiten van de club vinden plaats in de Donystraat 8 te 3300 Tienen. Laatste maandag van de maand is er clubavond (Vespero); Voor info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen. Tel.: 016 81 52 46 – Fax: 016 81 10 96.

Esperantocursus: elke dinsdag van het schooljaar 18-21u, De NOBEL (PISO), Alexianenweg 2, Tienen.
Alle andere activiteiten: F.O.S. 214, Donystraat 8, Tienen. Zie ook: http://home.tiscali.be/lahirundo/

TURNHOUT
Cursus voor gevorderden op dinsdag 9-11u. Dinamo/ Warande, Congoplein 1, Turnhout.

ROTTERDAM – Merkurio
Samenkomst de 1ste en 3de woensdag – uitgezonderd in juli en augustus – om 19.45 u. in het Centra Oficejo, Nieuwe Binnenweg 176, Rotterdam.

Algemene Ledenvergadering

van de Vlaamse Esperantobond, vzw

zaterdag 28 februari 2004 vanaf 10 uur

dagorde:

- bespreking en stemming financieel en moreel verslag 2003
- verkiezing nieuwe raad van beheer
- verkiezing nieuw bestuur
- stand van zaken beleidsplan / toekomst FEL
- varia

Plaats: Cultureel Centrum Leuven, Brusselsestraat 63, 3000 Leuven

Contactadressen in Vlaanderen

AALST *La Pioniro*, H. Dossche, Asserendries 103, 9300 Aalst, tel.: 053 70 17 89.

ANTWERPEN *La Verda Stelo*, p/a Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00.

BRUGGE *Paco kaj justeco* G. Maertens, Prins Leopoldstraat 51, 8310 St.-Kruis-Brugge, tel.: 050 35 49 35. E-post: gmae@xs4all.be.

BRUSSEL H. Falck, Eikenlaan 7, 1640 St.-Genesius-Rode, tel. 02 358 42 14.

GENK W. Minnen, Loskaaistraat 6, 3600 Genk, tel.: 089 35 07 13

GENT *La Progreso* Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77.

HASSELT M. Aerts, Lazarijstraat 122, 3500 Hasselt, tel.: 011 72 00 75. E-post: marcel.aerts1@pandora.be. - A. Claessen, Zonnebloemstraat 13, 3590 Diepenbeek, tel.: 011 72 60 65 E-post: albert.claesen@pandora.be.

HOUTHALEN Alfons Lijnen, Grote Baan 156, 3530 Houthalen, tel.: 011 52 20 74.

KALMTHOUT *La Erikejo* W. De Smet, Hertendreef 12, 2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49. zie ook: users.pandora.be/La.Erikejo/Index.htm

KORTRIJK *La Konkordo* P. Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30. E-post: piet.glorieux@ping.be - Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96.

LEUVEN *Esperanto 3000* Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12. E-post: r.goris@planetinternet.be.

LIMBURG Albert Claessen, Zonnebloemstraat 13, 3590 Diepenbeek, tel.: 011 72 60 65. E-post: albert.claesen@pandora.be. - Jos Vandebergh, Ambachtstraat 39, 3530 Houthalen-Helchteren, tel.: 011 52 19 43 (kantoor). - J. Bovendeerd, Veenmosstraat 3, 3650 Lanklaar, tel.: 089 65 95 82. - H. De Munck, Tiendenstraat 16, 3520 Zonhoven, tel.: 011 81 30 82. - H. Schutters, Panhovenstraat 10, 3930 Peer, tel.: 011 63 55 92. E-post: henri.schutters@skynet.be.

LONDERZEEL Frederik Van den Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. Epost: comite.jean.pain@skynet.be.

OOSTENDE *La Konko* Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65 (gsm). - Raymond Wylleman, tel.:059 50 27 08

ROESELARE / TIELT zie KORTRIJK

TIENEN *La Hirundo* B. Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen, tel.: 016 81 52 46. zie ook: www.lahirundo.yucom.be

TURNHOUT Daniel Van Herpe, Koningin Fabiolalaan 2, 2360 Oud-Turnhout, tel.+fax: 014 45 13 29. E-post:dan.vanherpe@euronet.be

Contactadressen in Nederland

ALKMAAR Hans ten Hagen, Middenweg 587, NL-1704 BH Heerhugowaard, tel.: (072) 571 79 18.

ALMELO G.C.A.M. Dercks, Ootmarsumsestraat 47, NL-7607 AX Almelo, tel.: (0546) 819403.

BEVERWIJK *Stelrondo* R. Moerbeek, Zwaansmeerstraat 48, NL-1946 AE Beverwijk, tel.: (0251) 23 10 79.

DEN HAAG *Internationaal Esperanto-Instituut (IEI)* Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, tel.: (070) 355 66 77. - (TANEF) G. van der Horst, Hengelolaan 1158, NL-2544 GT Den Haag, tel.: (070) 366 65 47. E-post:gvdhorst@xs4all.nl.

DEN HELDER *Esperanto-klubo Den Helder*, Kruiszwin 1205, NL-1780 LE Den Helder.

DEVENTER J.S. Douma, Rembrandtkade 177, NL-7412 HL Deventer, tel.: (0570) 61 83 04.

EINDHOVEN R. Bossong, Floraplein 23, NL-5644 JS Eindhoven, tel.: (040) 211 41 62.

ENSCHEDE (NEJ-sekcio) De Vluchtestraat 1-402, NL-7423 BE Enschede, tel. (053) 433 26 40.

GRONINGEN Esperantocentrum, T.W.S. Mansholtstraat 25, NL-9728 MC Groningen, tel.: (050) 527 45 72 of (059) 849 14 88. - *Esperanto-Nederland* C. van Manderstraat 1, NL-1964 RS Heemskerk, tel.: (025) 124 61 59. E-post:vaganto@casema.net.

HAARLEM-HEEMSTEDE *Komprenado faras pacon* C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, NL-2014 EM Haarlem, tel.: (023) 524 57 13.

HELMOND Toine Gremmen, Nassaustraat 3, 5707 HL Helmond, tel.: (0492) 54 44 72.

'S HERTOGENBOSCH S. Bosga, Rijzertlaan 46, postbus 2141, 5202 CC 's Hertogenbosch.

HILVERSUM A.J. Middelkoop, Jonkerweg 11, NL-1217 PL Hilversum, tel.: (035) 624 33 20.

KAPELLE *Zelanda Esperanto-grupo* Sally en Dies Krombeen, Vijverstraat 3, NL-4421 AW Kapelle, tel.: (0113) 34 15 63 of (0118) 61 48 34.

MIDDELBURG zie KAPELLE

ROTTERDAM J. Quispel, Maarland 4, NL-3075 JV Rotterdam, tel.: (010) 419 82 01. - Merkurio P. Schuil, Viskaarweg 145, NL-3192 DM Hoogvliet, tel.: (010) 416 14 49.

TERNEUZEN *Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo* J. den Toonder, Axelsestraat 6, 4537 AJ Terneuzen.

VOORBURG Esperantogroep Voorburg, M.H. Erasmus-van Zadelhoff, Laan van Oostenburg 40, NL-2271 AP Voorburg, tel.: (070) 38635 29. E-post: erasmusz@worldonline.nl

WIJLRE Esperantogrupo Marnolando, Tienbundersweg 38, NL-6321 CR Wijlre, tel.: (043) 450 12 48.

ZAANDAM Esperantocentrum PB 433, NL-1500 EK Zaandam, tel.: (075) 616 69 31.

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo Frankrijklei, 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00, Fax.: 03 233 54 33. E-post: esperanto@esperanto.be. Internet: www.esperanto.be

Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging/Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00 E-post: yves@esperanto.be.

Esperanto-Nederland p/a Ronald Bijtenhoorn, Carel van Manderstraat 1, NL-1964 RS Heemskerk, Nederland. Tel.: 00 31 25 124 61 59– Fax: 00 31 20 866 64 64. E-post: vaganto@casema.net.

Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: 00 31 10 436 10 44. E-post: uea@inter.nl.net.

Esperanto Scoutsvereniging/Skolta Esperanto-Ligo (SEL) Zie: http://www.lahirundo.yucom.be

Association pour l'Esperanto, p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, B-6001 Charleroi (Marcinelle). Tel.: + fax: 071 43 14 13. E-post: mardelforge@busmail.net.

Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorweg-esperantisten), Lucien De Sutter, Frère Orbanstraat 210, 8400 Oostende. Tel+fax:059 50 18 25.

Bestuursleden van FEL

Voorzitter: Frans Croon, Laarstraat 56, 1910 Kampenhout, 016/65.59.44, frans.croon@kampenhout.be

Ondervoorz.: Flory Witdoeckt, Wittenonnenstraat 9a,
& Penningm.: 8400 Oostende, 059/70.29.14 flory@witdoeckt.be

Secretaris: Lode Van de Velde, Hof Van Tichelen 20/3, 2000 Antwerpen, 0486/47.83.45 lodchjo@yahoo.com

Bestuurslid: Agnes Geelen, Oudedoncklaan 20, 2100 Deurne agnes@esperanto.be

Bestuurslid: Walter vandenkieboom, Wittenonnenstraat 9a, 8400 Oostende, 059/70.29.14

Bestuurslid: Rob Ebenau, Mansionstraat 20, 2990 Wuustwezel rob.ebenau@pandora.be

Bestuurslid: Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk jean-pierre.allewaert@pandora.be

Horizontaal

Tweemaandelijks tijdschrift
over alternatieve communicatie en Esperanto

35ste jaargang 2004/1 (205) januari - februari

Kalender Voornaamste Esperanto-bijeenkomsten
(Voor meer informatie, contacteer de Vlaamse Esperantobond
03/234 34 00 of esperanto@esperanto.be)

5 - 12. aprilo
20-a PSI - Printempa Semajno Internacia en Duderstadt, Germanio. Inf: Wolfgang Bohr, Johannes-Kirschweng-Str. 11, psi@esperanto.de, http://www.esperanto.de/psi/2004/

7 - 13. aprilo
Internacia Junulara Festivalo, IJF - Internacia Junulara festivalo en Abetone (PT) - Italio. Inf: ijf.admin@esperanto.it

10 - 12. aprilo
59-a SAT-Amikara Kongreso en La Roche-sur-Yon (departemento Vendée). Inf.: Laborista Esperanto-Asocio FR-75020 67, Avenue Gambetta Paris, Francio

10 - 17 aprilo
Infana Renkontiĝo en Grezijono. Inf: Kastelo Grezijono, FR-49150 Baugé, Francio. Tel: +33-0241891034. Rete: grezijono.kastelo@free.fr, http://grezijono.kastelo.free.fr/

17 - 23. julio
Internacia Esperanto-Konferenco de OSIEK - Esperanta gazetaro, Pécs, Hungario. Inf: ORBIS PICTUS de Višnja Branković, Via Parini 5, IT-34 129 Trieste, Italio. Tel/fakso: +39-040-767875. Rete: orbispictus@iol.it, http://www.osiek.org

24 - 31. julio
Universala Kongreso de Esperanto, UK-2003 en Pekino. Inf: UEA, kongresoj@co.uea.org, http://www.espero.com.cn/uk2004/e02-1.htm

25 - 29 aŭgusto
6-a Esperanta Eŭrop-Unia Kongreso (EEU-Kongreso) kaj 63-a Hispana Esperanto-Kongreso en Bilbao (Vaskio-Hispanio). Inf: Grupo Esperantista de Bilbao, Barrencalle Barrena 7 - 1 D, ES-48005 Bilbao, Hispanio. Tel: +34-944-164492 (aŭtomata respondilo) Rete: esperantobilbao@terra.com, http://www.geocities.com/esperantobilbao

ISSN 0772-540 X
Afgiftekantoor Antwerpen X
Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen